

Förslag till nya föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter (MSB 2022-072009)

Tidningsutgivarna, TU, ("TU Medier i Sverige" på remisslistan) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag till föreskrifter och får anföra följande.

Inledning och bakgrund

Enligt remissmissivet från MSB är syftet med föreskrifterna att ange vilka samhällsviktiga verksamheter som ska omfattas av den kommande lagen om anmälan och granskning av utländska direktinvesteringar.

Eftersom den bakomliggande propositionen till lagen (prop. 2022/23:156, s 46 ff) – som träder i kraft den 1 december 2023 - uttryckligen anger att investeringar i medieföretag inte ska omfattas av den kommande lagen har MSB inte lämnat några förslag på föreskrifter avseende medieföretag. TU avstår därför från att lämna synpunkter på föreskrifterna i sig, men vill ändå framföra följande synpunkter.

TU:s synpunkter

TU noterar inledningsvis att MSB i sin publikation "Identifiering av samhällsviktig verksamhet" (MSB1844 – oktober 2021) angett att "public service och annan journalistisk och redaktionell verksamhet inklusive teknik för produktion och publicering av nyheter, granskande journalistik och samhällsinformation kan räknas som samhällsviktig verksamhet". Det förhållandet, att en verksamhet inte omfattas av den kommande lagen, innebär sålunda inte att den inte är samhällsviktig.

I den utredning (SOU 2021:87) som föregick propositionen konstaterades (s 392) "att utländska direktinvesteringar i medieföretag kan medföra risker för Sveriges säkerhet, allmän ordning eller allmän säkerhet". TU delar den bedömningen.

I utredningen konstaterades samtidigt att det med hänsyn till etableringsfriheten i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) inte är möjligt att, utan grundlagsändringar, begränsa svenska medborgares eller svenska juridiska personers möjlighet att investera i medieföretag.

TU delar även här bedömningen att grundlagsändringar rörande etableringsfriheten inte bör genomföras. Det hindrar dock inte att den tilltänkta lagen, genom ett särskilt undantag, skulle kunna omfatta andra än svenska medborgare och svenska juridiska personer eftersom de två mediegrundlagarna ger utrymme för sådana begränsningar i vanlig lag.

Den sammanvägda ståndpunkten i såväl utredningen som propositionen är dock att ett sådant undantag skulle kunna medföra risk för att främmande makt genomför investeringar i medieföretag via svenska dotterbolag och därmed kringgår granskningssystemet. Mot den bakgrunden har medieföretag helt undantagits från den kommande lagen.

TU kan dela de farhågorna, men anser att det ändå hade gett en viss insyn jämfört med en ordning med ett utländskt ägande helt utan insyn.

I utredningen lämnades ett alternativt förslag, som bygger på ovan nämnda undantag. Utredningen uttryckte det (s 399) som ett "beredningsunderlag" för att skapa "goda förutsättningar för ett ställningstagande efter vederbörlig remissbehandling".

Ett ställningstagande har gjorts i propositionen. TU utgår dock från, även om den kommande lagen undantar medieföretag, att frågan om utländska investeringar i medieföretag fortsätter att beredas. Mot den bakgrunden bilägger TU detta remissyttrande till justitiedepartementet.

TU

Stockholm den 1 november 2023

Johan Taubert
VD

Per Hultengård
Jurist